

Jenny Rathbone AS
Cadeirydd, y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol

7 Mai 2024

Annwyl Jenny

Diolch am eich llythyr dyddiedig 8 Ebrill ynghylch adroddiad diweddar y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol ar ddull iechyd y cyhoedd o atal trais ar sail rhywedd. Rwyf wedi nodi gwybodaeth ychwanegol isod am ymrwymïadau Llywodraeth Cymru i'r argymhellion a amlygwyd yn eich llythyr.

Fel y nododd fy rhagflaenydd yn ei llythyr ar 26 Chwefror, mae'r cynlluniau gweithredu lefel uchel ar gyfer y glasbrint VAWDASV eisoes wedi'u cyhoeddi. Ni fydd y camau gweithredu manwl, a fyddai'n cynnwys manylion yr arweinwyr unigol ar gyfer camau penodol o dan y cynlluniau hyn, yn cael eu cyhoeddi. Fodd bynnag, bydd diweddariad pellach ar gynnydd yn cael ei gyhoeddi ym mis Hydref. Bydd y Cylch Gorchwyl, gan gynnwys yr aelodaeth, ar gyfer y Bwrdd Partneriaeth Cenedlaethol a phob un o'i ffrydiau gwaith, yn cael eu cyhoeddi ar dudalennau gwe Llywodraeth Cymru ym mis Mai.

Adran 3 – Dangosyddion cenedlaethol

Roeddech chi'n holi am y dangosyddion cenedlaethol. Rwyf am dawelu meddwl aelodau'r Pwyllgor drwy egluro bod y dangosyddion cyhoeddedig yn adlewyrchu'r strategaeth bresennol. Mae'r amcanion ar gyfer Strategaeth 2022-2026 bron yn union yr un fath â'r Strategaeth flaenorol ac felly maent yn parhau'n berthnasol. Yr hyn sydd wedi newid yn benodol yw'r mecanweithiau yr ydym yn bwriadu eu defnyddio i weithredu'r Strategaeth ac yn enwedig ein ffocws mwy ar atal. Fel y nodwyd yn flaenorol, her y dangosyddion cyhoeddedig yw nad oeddem wedi gallu datblygu'r mecanweithiau ar gyfer casglu a chyhoeddi data fel y bwriadwyd, oherwydd y pandemig Covid-19. Mae ein gweithgor wedi bod yn datblygu methodolegau i fynd i'r afael â hyn. Yn wir, mae yna heriau o ran dod o hyd i ddata Cymreig cywir ar gyfer rhai o'r dangosyddion.

Bydd diweddariad sylweddol yn cael ei gyhoeddi ym mis Tachwedd, ochr yn ochr â'r Adroddiad Blyneddol VAWDASV statudol. Bydd hyn yn cynnwys cyhoeddi data ar gyfer rhai dangosyddion lle mae data eisoes yn bodoli ar lefel Cymru. Bydd hefyd yn adrodd ar ganlyniad yr adolygiad methodolegol, gan amlinellu sut rydym yn bwriadu mynd i'r afael â'r bylchau ar gyfer y dangosyddion hynny lle mae'n anodd dod o hyd i ddata, neu lle mae angen datblygu a phrofi cwestiynau. Bydd yr adolygiad yn cynnwys ystyried yr amserlenni

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

cyhoeddi ar gyfer y dangosyddion hyn. Cyn hynny, bydd fy swyddogion yn gweithio'n uniongyrchol gyda rhanddeiliaid ar y setiau data dros fisoedd yr haf.

Mae ffrydiau gwaith glasbrint VAWDASV hefyd, wrth gwrs, yn datblygu camau gweithredu a mentrau ym mhob un o'u meysydd. Rydym wedi paratoi'r ffrydiau gwaith i ystyried sut y gellir mesur effeithiolrwydd y camau hyn fel rhan o'u gwaith a sut mae unrhyw fesurau arfaethedig yn ymwneud â'r dangosyddion presennol. Efallai y byddwn yn ychwanegu at ein cyfres o ddangosyddion mewn ymateb i'r broses hon. Rydym hefyd yn ymwybodol y bydd angen tystiolaeth ansoddol yn ogystal â meintiol arnom i roi darlun cywir o ba mor effeithiol yr ydym wedi bod wrth leihau nifer yr achosion o VAWDASV ac mae hyn yn rhan o'r gwaith cynllunio tystiolaeth yr ydym yn ei gynnwys yn y broses glasbrint.

Yn gysylltiedig â hyn, bydd cynllun tystiolaeth VAWDASV ar gyfer 2024-25 yn cefnogi ymchwil sy'n ymwneud yn bennaf â ffrydiau gwaith y glasbrint a chyflwyno Strategaeth Genedlaethol VAWDASV. Un o'r ystyriaethau fydd sut y gall y cynllun tystiolaeth helpu i fynd i'r afael â'r angen am dystiolaeth gryfach gan Gymru mewn perthynas â rhai o'r dangosyddion.

Argymhelliad 4 - Gwasanaethau therapiwtig arbenigol ar gyfer pob babi, plentyn a pherson ifanc sy'n profi neu'n dyst i drais ar sail rhywedd

Mae anghenion pob plentyn a pherson ifanc yn flaenoriaeth i mi a'r Cabinet cyfan. Hoffwn ailadrodd bod Llywodraeth Cymru yn ariannu gwasanaethau arbenigol i ddarparu cymorth amhrisiadwy sy'n achub bywydau i holl ddioddefwyr VAWDASV, gan gynnwys plant a phobl ifanc. Rydym hefyd yn ariannu timau VAWDASV rhanbarthol, gan gynnwys cynghorwyr rhanbarthol, sydd ag awdurdod datganoledig i gomisiynu gwasanaethau sydd eu hangen arnynt yn seiliedig ar asesiadau o anghenion y boblogaeth, ac yn unol â'r strategaethau VAWDASV rhanbarthol.

Yn y Rhaglen Trawsnewid Gwasanaethau Plant, rydym yn defnyddio rhan o'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol – cronfa 5 mlynedd sy'n werth tua £18m y flwyddyn i gyflwyno rhaglen newid tan fis Mawrth 2027 i gefnogi teuluoedd i aros gyda'i gilydd yn ddiogel ac i sicrhau cefnogaeth therapiwtig i blant o bob oed sydd â phrofiad o fod mewn gofal.

Trwy'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol, mae'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol wedi gweithredu ystod o wasanaethau sy'n cefnogi babanod, plant a phobl ifanc sydd mewn gofal neu ar ffiniau gofal, y mae llawer ohonynt wedi profi neu fod yn dyst i drais yn eu bywydau. Er enghraifft, mae'r gwasanaeth MYST yng Ngwent yn darparu gwasanaethau iechyd meddwl arbenigol i blant a phobl ifanc hyd at 21 oed yn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Gwent / Aneurin Bevan sy'n derbyn gofal neu'n rhan o wasanaethau cymdeithasol plant, ac sydd ag anghenion iechyd meddwl cymhleth sy'n deillio o drawma cynnar a dwys.

Enghraifft arall yw'r rhaglen MAPPS, yn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg. Mae'r rhaglen hon yn darparu 12 sesiwn o therapi i blant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal, gan ddadansoddwyr ymddygiad ardystiedig sy'n gallu gweithio gyda nhw i reoli eu hemosiynau, eu hymddygiad, darparu gwaith stori bywyd ac adeiladu perthnasoedd, er mwyn sefydlogi lleoliadau mewn cartrefi preswyl neu gyda gofalwyr maeth. Mae'r holl asesiadau a'r cynlluniau cymorth therapiwtig hyn yn canolbwyntio ar blant, gan gwrdd â gofalwyr, gweithwyr cymdeithasol ac ysgolion yn gyntaf i gael darlun o anghenion y plentyn ac wedyn cynllunio a threfnu ymyriadau therapiwtig yn seiliedig ar yr anghenion hynny

Mae datblygu'r Fframwaith Ymarfer Cenedlaethol yn ganolog i gyflawni'r Rhaglen Trawsnewid ehangach, er mwyn helpu i drosi polisi'n arferion, gwella arferion, sicrhau cysondeb a chyflawni'r set gyntaf o safonau cenedlaethol ar gyfer gwasanaethau plant yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys '*Llygaid ar y plentyn – y Safon Diogelu Plant*'.

Cynhaliwyd cyfnod o ymgysylltu â rhanddeiliaid ar ddrafft cyntaf y Fframwaith rhwng Tachwedd 2023 a Chwefror 2024. Yn dilyn yr adborth a gafwyd, mae gwaith bellach ar y gweill i ddatblygu drafft diwygiedig dros y misoedd nesaf, i'w rannu ar gyfer ymgysylltu ac adborth ehangach. Disgwylir i'r holl safonau yn y Fframwaith gael eu cydgynhyrchu erbyn diwedd 2024.

Argymhelliad 6 – Anffurfio Organau Cenhedlu Benywod (FGM)

Yn dilyn adroddiad y Pwyllgor, mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi ysgrifennu at ysgolion i'w hatgoffa o'u dyletswydd orfodol i adrodd am FGM, er mwyn adlewyrchu natur frys argymhelliad y pwyllgor. Mae gwybodaeth hefyd wedi'i rhadadu yn Dysg, sef y cylchlythyr addysg a hyfforddiant swyddogol gan Lywodraeth Cymru.

O ystyried pwysigrwydd y mater hwn, bydd Llywodraeth Cymru yn aiddosbarthu'r canllawiau perthnasol a thynnu sylw ato ym mwletin Llywodraethwyr Ysgolion yng Nghymru. Rydym hefyd wrthi'n adolygu'r cyfleoedd sydd ar gael i ni i wella'r mesurau gorfodi.

Cam gweithredu 5 – Addysg Uwch

Rwyf wedi ysgrifennu at fy nghydwethiwr, Ysgrifennydd newydd y Cabinet dros Addysg, Lynne Neagle i dynnu sylw at y materion a godwyd yn eich adroddiad. Rwyf wedi awgrymu y gallai ysgrifennu at sefydliadau addysg uwch ynghylch disgwyliadau Llywodraeth Cymru o ran mynd i'r afael â thrais ar sail rhywedd.

Mae prifysgolion yn gyrrff ymreolaethol ac mae ganddynt eu polisiau a'u mecanweithiau adrodd eu hunain ar reoli digwyddiadau a gofnodwyd. Mae yna [rwydwaith ymchwil](#) sefydledig i ddatblygu a rhannu arferion da, ac mae pob prifysgol yng Nghymru wedi cyhoeddi datganiadau neu ymrwymadau yn flaenorol o ran trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol. Mae CCAUC wedi cyhoeddi canllawiau ar fynd i'r afael â VAWDASV, a bydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil newydd yn parhau â'r gwaith yn y maes hwn unwaith y bydd yn weithredol yn yr haf.

Edrychaf ymlaen at ymgysylltu â chi ymhellach am hyn yn ystod y ddadl yn y Cyfarfod Llawn ar 8 Mai.

Cofion gorau

Lesley Griffiths AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Ddiwylliant a Chyfiawnder Cymdeithasol
Cabinet Secretary for Culture and Social Justice